

Møtedato: 24. august 2022

Vår ref.:
2022/929-2/

Saksbehandler:
Eierstyringsgruppen

Dato:
12.8.2022

Styresak 101-2022

Målbilde og strategisk utvikling for felleseide helseforetak

1. Formål

Denne saken fremmes likelydende for styrene i de regionale helseforetakene, og omhandler langsiktig målbilde og strategisk utvikling av de regionale helseforetakenes felleseide helseforetak. Det foreslås at målbildene inngår som en del av de regionale helseforetakenes utviklingsplaner.

2. Bakgrunn

Det vises til egen *styresak 100-2022 Videreutvikling av eierstyringen i de felleseide helseforetakene* i herværende møte angående videreutviklingen av eierstyringen av felleseide helseforetak. Det er gjennomført en ny gjennomgang av de felleseide helseforetakene, herunder oppdatering av vedtekter, helseforetakenes formål/virksomhet, harmonisering av eierandeler, styresammensetning, faglig og operativ samhandling mellom helseforetak, RHF og felleseide helseforetak samt involvering av tillitsvalgte i oppfølgingen av disse helseforetakene.

Gjennomgangen har vist at det er et behov for å etablere et felles målbilde og strategisk utviklingsretning som er omforent mellom de regionale helseforetakene. Felles målbilde og strategisk retning for de felleseide skal inngå som en del av de regionale helseforetakenes langsiktige utviklingsplaner. Bakgrunnen for dette er at de felleseide helseforetakene er virkemidler for å ivareta oppgaver innenfor en avgrenset del av RHF-enes ansvarsområde, og strategisk retning for de felleseide helseforetakene bør derfor følge av et felles målbilde for hele området og som settes av RHF-ene.

Regional utviklingsplan er det regionale helseforetakets overordnede strategi. Planen samler forventningen fra eier og innspill fra helseforetak og samarbeidspartnere. Den regionale utviklingsplanen har to tidsperspektiv; det langsiktige fram mot 2040 og et kortere fire års perspektiv.

Utkast til regional utviklingsplan blir behandlet i styremøte i Helse Nord RHF 28. september 2022, før den sendes på høring og deretter fremmes deretter for styret 14. desember 2022.

I planutkastets del 2 *Rammer og forutsetninger* inngår en kortfattet omtale av de fem felleseide helseforetakene; Helsetjenestens driftsorganisasjon for nødnett (HDO), Luftambulansetjenesten, Pasientreiser, Sykehusbygg og Sykehusinnkjøp. Det henvises til at de felleseide helseforetakene skal bidra til å styrke og forbedre tilbudet til pasientene, herunder å sikre samordning, likhet og likeverdighet, samt å bidra til at oppgavene løses på en rasjonell måte og med god ressursutnyttelse.

3. Hensikten med felleseide helseforetak

Det er i dag etablert fellestjenesteselskaper/-enheter både i de enkelte regioner og som et samarbeid mellom de fire regionene (felleseide helseforetak). Hensikten med slike fellestjenester er å oppnå forskjellige former for gevinster, herunder:

- Å utnytte stordriftsfordeler innenfor såkalt transaksjonstunge aktiviteter, for eksempel fakturabehandling mv.
- Utnyttelse av storskalafordeler for å oppnå økt kvalitet til lavere kostnader enn om en skulle gjøre dette hver for seg.
- Samordne aktiviteter for å oppnå en bedre markedsposisjon. Innkjøp er et typisk eksempel på dette.
- Oppnå standardisering både regionalt og på tvers av regionene.

Det siste vil være viktig på områder hvor det er vanskelig å forsvare at det etableres ulike regionale standarder og løsninger. Det er også et argument for å etablere fellestjenesteenheter at det bidrar til at helseforetakene i større grad kan fokusere på sin kjernevirksomhet. Samtidig vil aktivitetene i fellestjenesteenheten også bli kjernevirksomhet for denne enheten, og vil dermed kunne få større ledelsesmessig fokus enn når de samme aktivitetene er en del av et helseforetak.

God styring og oppfølging av fellestjenesteenheter er nødvendig for å sikre at de forventede gevinster, både økonomiske og kvalitative, oppnås. Selskapene må underlegges god kostnadskontroll og det må være minst samme krav til effektivisering i fellestjenesteenheter som i helseforetak.

I de regionale helseforetakene og helseforetakene må det gjøres nødvendige kostnadstilpasninger på områder hvor det er etablert fellestjenesteenheter. Hvis ikke slik tilpasning skjer er det en betydelig risiko for at ønskede økonomiske effekter ikke oppnås, og at det samlede kostnadsbildet blir for høyt.

Det vil være viktig å utvikle en god kunderelasjon til helseforetakene/de regionale helseforetakene, slik at det innenfor gitte rammer og standarder oppleves at fellestjenesteleverandører gir merverdi.

Det vil kunne være ulike interesser mellom enkeltforetak og hensynet til helheten som skal ivaretas av fellestjenesteenheten og det regionale helseforetaket. Forholdet må derfor balanseres slik at helseforetakene opplever stor grad av merverdi samtidig som tilpasningen til den enkelte kunde må skje innenfor rammer og standarder som ikke medfører suboptimalisering.

Av denne grunn er det viktig at de felleseide helseforetakene inngår i de regionale helseforetakenes utviklingsplaner, og at de rammes inn i en felles kontekst som viser helheten i spesialisthelsetjenesten.

Det vises til vedlegg med forslag til målbilder for de felleseide helseforetakene som skal tas inn i regional utviklingsplan 2038 i alle regioner.

4. Prosess

Målbilene som presenteres i denne saken oppsummerer de administrerende direktørenes kjennskap til de felleseide helseforetakenes oppgaver og ansvar og hvordan tjenestetilbudet som disse representerer bør videreutvikles.

Målbildene er utarbeidet i et interregionalt samarbeid, med involvering av det enkelte felleseide helseforetak, relevante fagmiljøer i de regionale helseforetakene og konserntillitsvalgte i regionene.

Interregionale KTV/KVO ble orientert om saken i eget møte 11. mai 2022 og har kommet med innspill som er innarbeidet i saken.

Det legges til grunn at de regionale helseforetakenes administrerende direktører bearbeider målbildene videre på bakgrunn av RHF-styrenes behandling.

5. Administrerende direktørs vurdering

De felleseide helseforetakene utfører oppgaver som utgjør en viktig del av den samlede virksomheten i spesialisthelsetjenesten. Det er derfor viktig at målbildet for denne delen av tjenesten også inngår som en del av de regionale helseforetakenes regionale utviklingsplaner.

Formålet med felleseide helseforetak er optimalisering, samordning og bedre ressursutnyttelse. Godt samspill og god rolleforståelse mellom RHF og deres helseforetak, og de felleseide helseforetakene er derfor helt sentralt.

Administrerende direktør mener at tydeliggjøring av et overordnet målbilde vil bidra til å utfylle helhetsbildet i de regionale utviklingsplanene, og samtidig gi klarere føringer for utviklingsretning for de felleseide helseforetakene.

Det forventes at styrene i de felleseide helseforetakene utarbeider egne handlingsplaner som er i tråd med de strategiske målbildene som fremgår av de regionale utviklingsplanene.

Forslag til vedtak

Styret i Helse Nord RHF inviteres til å fatte følgende vedtak:

1. Styret i Helse Nord RHF slutter seg til målbildene for de felleseide helseforetakene med de merknader som fremkom i møtet.
2. Styret i Helse Nord RHF ber om at målbildene for de felleseide helseforetakene tas inn som en del av Regional Utviklingsplan 2038.

Bodø, 12. august 2022

Cecilie Daae
administrerende direktør

Vedlegg: Forslag til felles målbilde og strategisk utvikling for de fem felleseide helseforetakene

Forslag til målbilde og strategisk utvikling for luftambulansetjenesten og Luftambulansetjenesten HF

Luftambulansetjenesten er en viktig del av den samlede akuttmedisinske kjeden. Tjenesten skal flyte sømløst over grensene mellom helseforetak, og er en knapp og kostbar ressurs. God utnyttelse av ressursene krever god samhandling mellom helseforetak, operatører og Luftambulansetjenesten HF.

Mål for luftambulansetjenesten

Befolkningen kunne motta gode og likeverdige luftambulansetjenester døgnet rundt. Bruken av luft- og bilambulansetjenesten, og samspillet mellom disse, mellom helseforetak og regioner må standardiseres og harmoniseres. Organisering av tjenesten må understøtte dette, bl.a. gjennom felles standarder og retningslinjer, god organisering av koordinerende funksjoner og effektiv kompetansedeling mellom prehospitale, akuttmedisinske og flyoperative miljøer. Forskning og utvikling må bidra for å gi riktig respons, med riktig kvalitet, til hver hendelse.

Digital utveksling av pasientinformasjon og automatisering av virksomhetsdata fra alle aktørene er nødvendig for å sikre at tjenesten er forsvarlig og likeverdig, og at ressursene anvendes effektivt.

De regionale helseforetakene ønsker å videreutvikle Luftambulansetjenesten HF, og sikre høy kvalitet gjennom gode anskaffelser og oppfølging av kontrakter. Anskaffelsesprosessene skal forbedres i tråd med evalueringen av forrige anskaffelse.

De regionale helseforetakene vil at Luftambulansetjenesten HF skal:

- Videreutvikle organisering av tjenesten i tråd med pasientenes behov
- Utvikle helseforetakets rolle som premissleverandørrolle for å effektivisere og kontrollere tjenesten basert på helhetlige virksomhetsdata
- Standardisere retningslinjer for bruk av luftambulansetjenesten og sikre god koordinering av ressursene
- Styrke forskning, utvikling og kompetansedeling mellom, og innen, de prehospitale tjenestene
- Videreutvikle samarbeidet mellom operatørene, sykehusforetakene og Luftambulansetjenesten HF
- Sørge for at virksomhetsdata fra alle deler av den akuttmedisinske kjeden blir tilgjengelig i et felles system, og utnyttes til kontinuerlig forbedring.
- Utvikle forslag til fremtidig anskaffelsesstrategi i samarbeid med relevante fagmiljøer